

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

Caruna näkee, että hallituksen esitys ei sisällä merkittävästi uutta sähkönjakelun varautumisen näkökulmasta, vaan esityksen sisältö noudattaa pitkälti nykyisiä varautumisen menettelyjä. Nimenomaan sähkönjakelun näkökulmasta Caruna haluaa huomauttaa, että sektorille on keskeistä kyky investoida huoltovarmuuden varmistamiseksi erityisesti tulevaisuuden energiajärjestelmässä. Jatkuvuuden hallinta vaatii kykyä investoida huoltovarmuuteen.

Viranomaisvalvontaan liittyen Caruna toteaa, että Huoltovarmuuskeskus ja Energiavirasto ovat jo nykyään yhteistyökumppaneita sähkönjakelijoiden kanssa varautumisen asioissa. On luontevaa, että tahot ovat tätä myös tulevaisuudessa CER-direktiivin toimeenpanoon liittyen.

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

Caruna yhtyy CER-direktiivin ja hallituksen esityksen listaukseen ja määritelmiin kriittisistä toimijoista ja sähkönjakelun sisällyttämiseksi näihin määritelmiin.

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

Tarkastussyklissä on hyvä huomioida nykyiset toimivat käytännöt esimerkiksi varautumis- ja kehittämissuunnitelmien päivittämisissä. Direktiivi toteaa, että kansallisesti toimivaltainen viranomaislainen voi vahvistaa olemassa olevien suunnitelmien ja raportoinnin hyödyntämisen myös CER-direktiivin vaatimiin tarkoituksiin. Caruna kannattaa tätä lähestymistapaa, sillä jo tällä hetkellä

toimialalla on käytössä varautumis- ja valmiussuunnitelmia ja -toimenpiteitä, jotka näemme edelleen tarkoituksenmukaisina käytettäväksi mahdollisuuksien mukaan.

Sähkönjakelun osalta poikkeamailmoitukset ovat käytössä ja vastaavat suurelta osin direktiivin vaatimuksia (CER-direktiivi artikla 15, hallituksen esityksessä 4 luku 17§). Caruna näkee kuitenkin, että selkeyden vuoksi kansalliset ohjeet voisivat tarkentaa ilmoitusten muotoa ja viranomaislistaa. Tämän vuoksi näemme positiivisena esityksen mainitseman mahdollisen ilmoituskanavan perustamisen (sivu 71). Tämä selventäisi kriittisille toimijoille toimintamallia ja poikkeamailmoitukset olisivat myös helpommin hallittavissa. Tämä helpottaisi myös viranomaisen raportointivelvollisuutta.

4.

Valvontaa koskevat huomiot

-

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

-

6.

Miten arvioitte turvallisuusselvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

Caruna näkee tämän esitetyn turvallisuusselvityslain muutoksen hyvänä ja asianmukaisena vastaamaan CER-direktiivin vaatimuksia. Caruna näkee lisäksi, että turvaselvitysten jatkuvuusseurannan tarkentaminen voi olla tarpeen sektorikohtaisiin käytännön ohjeisiin viranomaisen toimesta.

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuusselvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

-

9.

Muut huomiot

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi, VN/18947/2022-SM-46

Caruna kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi kriittisen infrastruktuurin direktiivin (CER-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi. Caruna on suomalainen sähköverkkoyhtiö ja lausuu kriittisen infrastruktuurin, varautumisen ja huoltovarmuuden teemoihin nimenomaan sähkönjakelun näkökulmasta.

Caruna näkee, että hallituksen esitys ei sisällä merkittävästi uutta sähkönjakelun varautumisen näkökulmasta, vaan esityksen sisältö noudattaa pitkälti nykyisiä varautumisen menettelyjä. Nimenomaan sähkönjakelun näkökulmasta Caruna haluaa huomauttaa, että sektorille on keskeistä kyky investoida huoltovarmuuden varmistamiseksi erityisesti tulevaisuuden energijärjestelmässä. Jatkuvuuden hallinta vaatii kykyä investoida huoltovarmuuteen. Tämän lisäksi Caruna kommentoi esityksen osa-alueita alla liittyen viranomaisvalvontaan ja -raportointiin, poikkeamailmoituksiin, poikkeamista palautumiseen ja turvallisuusselvityksiin.

Viranomaisvalvontaan liittyen Caruna toteaa, että Huoltovarmuuskeskus ja Energiavirasto ovat jo nykyään yhteistyökumppaneita sähkönjakelijoiden kanssa varautumisen asioissa. On luontevaa, että tahot ovat tätä myös tulevaisuudessa CER-direktiivin toimeenpanoon liittyen.

Tarkastussyklissä on hyvä huomioida nykyiset toimivat käytännöt esimerkiksi varautumis- ja kehittämissuunnitelmien päivittämisissä. Direktiivi toteaa, että kansallisesti toimivaltainen viranomainen voi vahvistaa olemassa olevien suunnitelmien ja raportoinnin hyödyntämisen myös CER-direktiivin vaatimiin tarkoituksiin. Caruna kannattaa tätä lähestymistapaa, sillä jo tällä hetkellä toimialalla on käytössä varautumis- ja valmiussuunnitelmia ja -toimenpiteitä, jotka näemme edelleen tarkoituksenmukaisina käytettäväksi mahdollisuuksien mukaan. Caruna toteaa myös, että nykyinen suunnitelmien päivitysväli on yhteneväinen CER-direktiivin vaatimusten kanssa. CER-direktiivissä kriittisten toimijoiden riskinarviointi on suoritettava vähintään neljän vuoden välein, kansallisesti suunnitelmat päivitetään kolmen vuoden välein.

Sähkönjakelun osalta poikkeamailmoitukset ovat käytössä ja vastaavat suurelta osin direktiivin vaatimuksia (CER-direktiivi artikla 15, hallituksen esityksessä 4 luku 17§). Caruna näkee kuitenkin, että selkeyden vuoksi kansalliset ohjeet voisivat tarkentaa ilmoitusten muotoa ja viranomaislistaa. Tämän vuoksi näemme positiivisena esityksen mainitseman mahdollisen ilmoituskanavan perustamisen (sivu 71). Tämä selventäisi kriittisille toimijoille toimintamallia ja poikkeamailmoitukset olisivat myös helpommin hallittavissa. Tämä helpottaisi myös viranomaisen raportointivelvollisuutta.

Lisäksi Caruna haluaa nostaa esille CER-direktiivin artiklassa 13 kriittisten toimijoiden toimenpiteisiin listatun poikkeamista palautumisen, johon ei oteta hallituksen luonnosesityksessä tarkemmin kantaa. Sähkönjakelun näkökulmasta poikkeusoloissa sähkönjakelun palauttaminen edellyttää myös riittävästi varaosia ja ammattitaitoisia korjaajia. Osaavien henkilöiden ja materiaalien saatavuus on kriittistä häiriönsietokyvylle toiminnan turvaamisessa. Caruna näkee, että nykytilanne ei takaa korjausta laajoissa yhtäaikaisissa ulkopuolisen tahon aiheuttamissa poikkeamissa, ja mahdollisin lainsäädännön keinoin tämä valmius tulisi turvata yhtiöille.

CER-direktiivin artikla 14 käsittelee taustatarkistuksia kriittisten toimijoiden henkilöille. Vaatimus vastaa näkemysemme mukaan pitkälti nykytilaa käytännön osalta, mutta turvallisuusselvitysten jatkuvuus seurannan tarkentaminen sektorikohtaisissa ohjeissa voi olla tarpeen viranomaisen toimesta.

Lisäksi Caruna haluaa huomauttaa, että esitysluonnoksessa sivulla 75 mainittua HUOVI-portaalia ei enää ole. Tämän tilalla on HVO Extranet.

Dahlqvist Jörgen
Caruna Oy

Natri Rosa
Caruna Networks Oy - Jörgen Dahlqvist, käyttötoiminnon johtaja